Тешиħа
пре Јаħшиħа
Скопље
Ф. 195/1

1 Примерак
Поштарина плаћена у готову

ЖЕНСКИ ПОКРЕТ

ОРГАН АЛИЈАНСЕ ЖЕНСКИХ ПОКРЕТА У КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ

Број поштанског чековног рачуна 53.191
Администрација: Квез Михајлова 46/I

Уредници:
АЛОЈЗИЈА ШТЕБИ
ДАРИНКА СТОЈАНОВИЋ

Београд, 15 јануара 1930.
БРОЈ 1—2 — ГОДИНА XI.

Власник за А. Ж. П.
МИЛИЦА ДЕДИЈЕР

Излази 1 и 15 у месецу. — Годишња претплата 48 дин. За иностранство 60 дин. Примерак 2 динара

Жене у позиву и феминистички покрет

У развитку феминистичког покрета има једно доба у коме су жене тражиле да им се безусловно омогући улазак у све позиве. Мислило се да ће жена, чим једном буде ступиле у те позиве, на мах постати самостална у сваком погледу, и да ће се њена индивидуалност у позиву тако развити да ће јој постати борба за остале феминистичке захтеве сама по себи разумљива ствар. Ову хипотезу о дејствовању позива на жену пракса није потврдила, и позив је постао за много коју жену оштар крст, а не спас. Узрока за тај факт има много: пре свега су оне прве феминисткиње рачунале више са конструисаном женом него са истинитом и премалу важност су полагале на психолошке особине жене, јер су их мериле по особинама мушкараца. У овим првим почетцима продирања жене у позиве био је веома мали број позива отворен жени и зато оне нису могле бирати позив према својим способностима и тежњама. Велика тешкоћа за ове прве жене била је и у томе што се нису могле ослањати ни на какву традицију новога рада у јавности. Отпор од стране мушкараца је био много јачи него што је данас, а жене ненавикнуте на борбу клонуле су, још пре, зато што су биле скоро без стеченог и научног оружја предате фабули о мањој моралној и интелектуалној вредности жене. Сви ти узроци су дуго времена тлачили жену у позиву тако да она у ово најважније почетно доба није могла пружити јавности довољно доказа о својим способностима за различите позиве. Тек кад се психологија почела бавити више испитивањем полних особина и дошла до резултата веома повољних за жену, и кад је већ неколико генерација жена прошло код позиве, кад је жена добила могућност да бира позиве и кад је привредни живот категорички тражио женину сарадњу, била је остварена атмосфера за повољнији развитак жене у позивима. Она је сада успевала у томе да позив не гуши њену личност и индивидуалност, напротив да је баш позив подиже.

У томе компликованом развитку жене за изграђеног раденика у јавном животу има феминистички покрет најбеће заслуге, а себи је знатно проширио утицај тиме, што је жени омогућио улазак у најразличитије позиве. Горка истина је да огроман број жена у позивима није ни најмање свестан факта: да ссвајање позива значи остварење једног веома важног и великог дела феминистичког програма, јер рад у позиву омогућава жени да се осети њен утицај у јавноме животу. *Данас феминистички покрет није више само она акција која се води кроз феминистичке организације, него је основа његове акције много, много шира: творе је све жене у позивима, или заправо требало би да је творе.*

Коликогод је за феминистички покрет важно да продиру жене кроз позиве, исто толико је важно на какав начин продиру, какви су одјеци њиховога рада у јавном мишљењу, како се прилагођавају компликованом механизму привредног и социјалног живота, или другим речима: да ли жене у позивима увек и свуда дају све што тражи позив од њих. Ово питање је за успех или неуспех феминистичког покрета од пресудне важности. Јавно мишљење, које познаје феминистички покрет само површно, гледаће на све његове захтеве, примаће их симпатично или их одбацивати са ругањем, на основи мишљења, које је стекло о жени у позиву, јер са њом долази свакодневно у додир. Сви знамо да се јавно мишљење не ствара на бази анализе појединих случајева, него се брзо закључује без испитивања, и један случај површно гледан, даје генералну оцену. Зато тако често чујемо у јавности крајње неповољно мишљење о жени у позиву, јер један рђав пример замрачи на стотине добрих. Женама се најчешће пребацује да им је позив само једна непријатна нужда, и зато се у њему не усавршавају, не показују се дисциплиноване, да им је главна брига како изгледају, а не како раде ит.д. Ми знамо да су онакви приговори веома често оправдани и ни мало нам не користи, ако их парирамо тиме да и сви мушкарци нису савршени раденици. Пошто су код нас још такве прилике да мушкарци стварају јавно мишљење, и остаће још дуго тако, морале би бити баш феминисткиње само оне, које би морале прве устати против жена, које сматрају свој позив за споредно, нужно зло у своме животу. Феминистички покрет губи због таквих жена врло много, а и оне хиљаде и хиљаде марљивих раденица, које улажу у свој позив своје најбоље снаге, стоје пред јавношћу у погрешној светлости. У јавности већ тако постоји једна неоснована предрасуда против женине делатности у јавности, и ту предрасуду ми нећемо угушити, ако напишемо на стотине теоријских расматрања о потреби и вредности жениног рада. Једини начин, на који можемо одлучно побити те предрасуде, јесте пример нашега рада који мора бити без приговора, који може подносити најстрожу, па чак и ситничарску критику.

Једно треба да имамо на уму: жене у позивима знају да се гледа на њихов рад са мање поверења него на рад мушкарца и због тога је њихов положај много тежи и мучнији. Али, баш зато, треба оне веома савесно да раде, да се сећају колико жртава су њихове претходнице у позивима допринеле да омогуће њима економску слободу, и да се социјални углед жена подиже нарочито кроз жене у позивима, а социјални углед ће нам донети остварење најважнијег захтева феминистичког покрета — равноправности са мушкарцем.

Београд. **Алојзија Штеби**

Из нашег друштвеног живота

Прочитавши реферат госпође *Штеби* „О сарадњи друштава" (Издање Југослов. Народног Женског Савеза, Београд, 1928. цена дин. 3.) — желела бих да проговорим о следећем.

Госпођа Штеби објективно третира ствари, које ми болно пратимо већ дужи низ година. Она гледа у будућност, коју ће јак дух и здрав социјални осећај наших жена свакако остварити. Али, погледајмо на оне, које долазе са нама. Како их спремамо ми за велике задатке које их чекају?

Колико је тачан поглед госпође Штеби на нашу јавну и друштвену делатност, то најбоље доказује околност да смо ми са нашим примером заразили и нашу младу генерацију.

Погледајмо редове школске омладине. Они су, по примеру наших, чланови свих могућих и немогућих друштава, раде или не раде као ми, разилазе се, скупљају се или ратују, исто као одрасли. У интерном школском животу постоји аномалија да једна иста ученица може бити: соколица, скаут, трезвењак, пчелица, члан Подмладка црвеног крста и певачица у једном певачком друштву за одрасле. Ако се приреди школска свечаност, која би требало да је обавезна за сваку појединy у школској заједници, онда су само оне ученице присутне, којима родитељи баш нису могли набавити потребне униформе за те разне организације. Све остале су „званично" запослене: соколице на излету, скаути на вежби, трезвењаци на седници, пчелице купе мед, певачице на проби итд. Свуд се оне разишле по својој друштвеној делатности, то захтева друштвена дисциплина. А на тлу првобитне дужности, у школи, не мора бити „члан свога друштва." За школу остају само гласни одјеци њихове узајамне битке.

Једном је наставница забранила певачици да иде на пробу, нека остави ову активност за касније, док заврши школу. Претседник се обратио мени: зашто да ученица не може бити члан друштва одраслих? Наше је друштво културно, а ваша школа није обавезна, може девојчица и изостати. Одговорила сам господину: мени је песма света, али не може угушити мој бол, гледајући лакоуман поступак одраслих, који свест заједнице руше у детету.

Quo vadis дете и жено? Да нисте срели путем жену која вам пружа руку за сарадњу?

Панчево **Ј. Познанова.**

Мир међу мушкарцем и женом — основа друштвеног поретка

У знаменитој расправи „Почетак и крај мушкога века" (Hochland, април 1929) посматра Otfried *Eberz* савремени женски покрет са сасвим нових видика, на које су се досада социолози и филозофи освртали само узгред. Он сматра женски покрет за последњи напад на светски поредак са мушким приматом, на такозвану андрокрацију, која траје од прилике већ 5—6 хиљада година. Превласт мушкараца је већ од свих страна поткопана и неминовно се ближи крају; крив је мушкарац сам, јер је свету везу између себе и жене, на којој је саграђено цело друштво, понизио у голи полни одношај без икакве душевне и етичке садржине. Жена се сада не бори за то, да би с њим заједнички владала, него се бори за апсолутну женску превласт, за такозвану гинекокрацију као што је постојала некад, пре садашње мушке владе, и жена ју је — сигурно исто тако злоупотребама — изгубила. Целокупна борба је у свету у својој суштини већ од самога почетка само борба, за превласт једнога и другога пола. До сада није било још никад могуће остварити хармоничну заједничку владу ова пола, и ако би била таква влада једина природна и могућа основа за мир и помирење између мушкарца и жене, и тиме за миран, срећан развитак човечанства. Сви знаци кажу, да се ни сада не ближимо таквом решењу, већ да ће мушку превласт заменити женском превлашћу тако да ће се љута борба за превласт између оба пола, продужити и у будућности. Еберц напомиње да, наравно, његове тврдње нису непогрешиме, и да је хтео дати само вероватан рачун и пробудити озбиљно размишљање. Његова расматрања су тако важна и тако далеко проширују хоризонт, да их доносимо бар у изводу.

У уводу каже Еберц: целокупан космички живот је саграђен на поларности полова, од мушких и женских сунца, које је открио видовити Hörbiger, до човека. Али, тек у човеку долази космичка противност полно различитих појединаца до унутарњег решења на тај начин, што се из дуализма ствара једна целина. Ово решење космичке противности назива човек љубављу, и тиме разуме нешто, што је истовремено сазнање, хотење и осећање у метафизичком смислу. Између полова постоји борба, али у дубини је та борба за власт само утакмица полова да се одстране противности и да се оствари та целина у љубави. Изгледа да се надмоћност једнога пола над другим циклично мења и да великим женским добима следују велика мушка доба. Ако је у истини тако, намеће нам се мисао да је чување и тумачење тајне и вођство до испуњена одређеног задатка, поверено нагону час једног, час другог пола. Сваки пол изгуби своје првенство у корист другога, кад престане бити способан за вршење тога задатка. Цео социјални и политички поредак народа почива у надљудској животној основи на начин како један пол схвата други. Ако се деси потрес у дубинама, на којима почива поредак, цела конструкција друштвенога уређења се потресе.

Женска надмоћност као и мушка надмоћност може бити потпуна или само делимична — т.ј. да се растеже на целокупан живот, или само влада над извесним животним тежњама — али оба пола увек теже да обвладају целином. У делокругу социјалног живота, разликујемо социјалну, политичку, верску и моралну надмоћност. Матријархат (материнско право) је надмоћност жене у породичном праву — патријархат (очинско право) је надмоћност мушкарца у породичном праву.

Претходник садашњег мушког првенства је било женско првенство. Етнолози и митолози испитујући различитим начинима дошли су до закључка да је садашње доба очинског права проистекло из доба материнског права. У то претходно доба била је мати глава породице, којој је припадао само онај, који је био њене крви. Муж и ако је живео на дому жене, што није било потребно, увек је био туђин, јер је био са своје стране такође везан у заједници своје материнске породице, из које није могао изаћи. Мајкина крв је нераздвојно везивала све што је изашло из њеног крила. Имање је била својина материна и њених кћери у којима се њено колено обнављало; мушки чланови породице нису могли наслеђивати. Чуваће породице није било поверено мужу и оцу, него

мушкарцима у чијим жилама је била материна крв, т. ј. материној браћи.

Ван сваке је сумње, да је само жена могла остварити породично право, које се ослањало на материнство. Не обазиремо се на старије доба и не испитујмо да ли је већ у ранијим добима искварено мушко право морало направити место материнском праву, јер је материнско право свакојако нешто више, што је дошло после нечег нижег. У женама, које су остварале и спроводиле нови поредак, морала је бити удружена са осећањем намера провиђења и надмоћна морална и верска снага, којој се напослетку и мушкарац безусловно потчинио. Ту снагу можемо наслуђивати још из прича каснијих доба, у којима се говори са страхопоштовањем о тајанственим и узвишеним женама, онога прошлог доба.

Култура овога доба била је и сувише женско дело. Жена-мајка није само била глава матријархалне породице, већ је била и свештеник онога доба, она је проповедала веру, која је носила цео матријархални друштвени поредак. Суштина те вере је била матерински принцип рађања, као светско првенство, чији представник је била на земљи жена свештеник. Ово женско свештенство се уздизало над мушким у доба женске надмоћности за толико, у колико је била динамика женског пола у космосу већа у своме достојанству стваралачке снаге, над динамиком мушкога пола. Жена свештеник је служила томе принципу, који је био представљен у женском облику: у богињи мајке и кћери. Како је жена свештеник вршила службу томе божанству, од тога је зависила плодност земље и породице? Жена није била само свештеник, него и пророчица. Од сензитивно-телепатичне, интуитивне снаге жениће, која је са космичким животом у тешњој вези него мушкарац, тражили су савета народи и краљеви још у доба, кад је мушкарац имао надмоћност већ дуже времена.

Какав положај је заузимала жена у матријархалним државама? У тим државама или је жена владала непосредно путем женских колегија, или посредно преко мушкарца из материнског колена, т. ј. преко браће и синова. Аристократија у тим државама је добивала своје привилегије на основу материнског рада; то су били т. зв. ематрити, а евпатрити су постојали у државама мушке надмоћности.

Сва племена су имала доба женске надмоћности, а нарочито још бело племе, у коме је матријархална култура доживела врхунац код Пелазга. Матријархална племена су после љутих борби потчинили у Азији Кинези; беденобрамански Азијци и Семити; у западној Европи су били најдоследнији представници принципа мушке надмоћности: Грци, Римљани и Јевреји. Народи, код којих је био на снази матријархат, били су мирољубиви земљорадници, који су служили божјој матери — мајци земљи. Народи, који су донели и уводили патријархат, били су борбени и освајачки. Символ њихових воље и предмет њиховог обожавања било је Сунце — супружник, а такође и господар мајке земље.

Сигурно да свет никад није доживео љуће борбе између оба пола за првенство, него што је била борба у доба, када је човечанство прелазило из хиљадугодишњег матријархата у патријархат. Код Грка је надвладало аполонско очево право, — аристократски-републикански Рим је развио патрициски патријархат, а Израел је остварио своје радикално мушко право у месном противнинству према кананским матријархалним племенима. Уопште, Јевреји су били народ мушкога права, и њима је било досуђено да радикално истребе дух и установе женскога века и да остваре и шире апсолутно мушко првенство.

(Свршиће се.)

Љубљана Ј. К.

Законом дозвољена стерилизација у Данској

Од 1 јуна лањске године важи у Данској закон који је од великог еугеничког значеља. Тај закон дозвољава у изузетним случајевима да се изврши на човеку операција путем које постане за расплођавање неспособан, т. ј. изврши се стерилизација. По томе закону могу се онеспособити за расплођавање оне особе, које имају веома јако развијен полни нагон или је развијен у правцу из кога би се родили злочини, опасни за њих саме и друштво. Према законским одредбама могу такве особе саме предложити стерилизацију, а лекар их мора упознати са последицама операције. Дозволу даје министарство правде по претходним стручним изјавама савета судијских лекара и здравственог уреда. Предлог мора имати лекарску изјаву, у којој морају бити тачно образложени разлози. Предлог може подносити само пунолетна особа; ако је таква особа под туторством мора бити тутор сагласан с предлогом. Ако је та особа у браку, мора други супружник исто тако дати дозволу. Кад се предлог одобри све дотична особа сама изабрати лекара са довољним хируршким знањем да изврши операцију.

Поред тога има и министарство правде право иницијативе. Кад добије министарство дозволу савета судијских лекара и здравственог уреда сме дозволити стерилизацију за психички абнормалне особе, и ако те особе саме не подносе предлог. Предлог може за њих подносити старешина државнога завода или приватног завода под државним надзором, у коме се лечи таква особа. Предлог може ставити и заводски лекар. Услов је да су власти уверене да је за друштво и дотичну особу од велике користи, ако јој се забрани да има потомство.

У интернационалним феминистичким редовима се више пута изразила жеља да сличан закон имају све државе. Нарочито с обзиром на оне ментално мање развијене жене, које рађају сваке године, и то обично децу, која исто тако умно нису сасвим нормална, а и с обзиром на оне мушкарце чији полни нагон је тако јако развијен да их се жене са слабом вољом не могу одбранити.

Држављанство удате жене

Приликом конференције у Хагу

Годинама и годинама су се борили жене зато да се законом утврди држављанство удате жене тако да се она сматра за пуноправно, самостално бићe, а не за биће које је под туторством мужа. Захтев жена је да жена, која се удаје за странца, не сме губити своје првобитно држављанство, него да јој се остави да по слободној вољи изабере којој ће држави припасти — или својој рођеној или држави супруга. — Ово питање је већ приличан број држава решио у смислу феминистичких захтева и то све у доба после светског рата. Али, пошто то важно питање још у многим земљама није повољно решено, сазивају ове велике женске интернационалне организације. — Интернационална Алијанса за женско право гласа и Интернационални Женски Савез — заједничку конференцију за 13 и 14 март т. г. у Хагу и једини предмет расправе биће: држављанство удате жене. Датум и крај конференције је утврђен према датуму и крају седнице коју одржава Друштво народа за кодификацију законодавства. Друштво народа је ставило на дневни ред своје седнице поред све друге тачке и питање држављанства удате жене. На закључке конференције желе жене утицати непосредно тиме, да истовремено одржавају своју конференцију. За конференцију женских организација је издала Интернационална федерација универзитетски образованих жена нарочити извештај, који је израдила председница *Федерације Енглескиња* Chrystai Macmillian.

Из тога извештаја се види које државе су већ признале удатим женама слободу избора држављанства. Те државе су: Русија, Сједињене државе северне Америке, Белгија, Румунија, Шведска, Норвешка, Данска, Финска, Исландија, Француска, Турска, Куба, Југославија.

Наш закон о држављанству од 21 септембра 1929 год. регулише питање држављанства удате жене на следећи начин:

1.) Ако се странкиња уда за нашег држављанина (§ 10) стиче наше држављанство, али у случају да је изјавом пред удајом придржала себи држављанство своје земље, где је то могуће, она не постаје наша држављанка.

2.) Наша држављанка која се удаје за странца, губи наше држављанство; у случају пак да јој закони мужељеве отаџбине забрањују држављанство, она остаје наша држављанка. *Али, она може придржати наше држављанство брачним уговором (§ 29) или у недостатку уговора може приликом склапања брака дати изјаву да остаје наша држављанка.*

3.) Ако је наша држављанка изгубила услед удаје за странца наше држављанство, она може поново стећи наше држављанство у случају извршне пресуде о растави или разводу брака или у случају да остане удовица. У таквом случају се она стално населити у нашој земљи и тражити да јој се поновна призна наше држављанство. У томе случају не добивају наше држављанство њена законита деца рођена у браку са странним држављанином. (§ 40)

4.) Ако муж промени држављанство у моменту кад је био брак извршном пресудом растављен, разведен или поништен, тада му жена не следује у страно држављанство. Правоваљано измирење између судски растављених супружника утиче на држављанство као удаја. (§ 43).

5.) Поништење брака извршном судском пресудом ствара у погледу држављанства за жену стање пре удаје, а деца добијају држављанство матере само у случају, ако имају редовно пребивалиште у нашој земљи или се у њој трајно настане. (§ 44)

Пошто је питање држављанства удате жене веома важно за женски свет, то је наше Удружење универзитетски образованих жена замолило надлежне факторе да пошаљу на конференцију Друштва народа у Хагу у званичној делегацији, која ће тамо заступати нашу земљу и једну жену. Предложена је госпођа Анка Гоћевац, која се специјално бави питањима међународног права, а израдила је о држављанству удате жене и тему за свој докторат. Ову акцију Удружења универзитетски образованих жена потпомогла је и Алијанса женских покрета и Народни женски савез.

Ирина Миловановић

Неумитној смрти није било доста што нам је задала љуту рану на срцу узимајући нок. Милевицу Плавшић, него нам одмах узе и њену пријатељицу, вредну и добру Ирину Миловановић, рођену Рашић. Са болом у души гледамо како црна земља покрива наше хумане жене, које

Живот у Дому Студенткиња

— Хоћете ли, као некадашњи активни члан Удружења студенткиња, нешто да напишете о животу у Дому Студенткиња — звонким гласом упитала ме госпођица Н., мој бивши професор српског језика и књижевности.

Врло радо одазвала сам се жељи свога професора, чија су ме предавања у гимназији потпуно освојила, због чега сам као свршени матурант и изабрала југословенску књижевност, као главни предмет својих студија. Жељи свога професора могла сам у толико пре да се одазовем, што сам убрзо после оснивања Удружења Студенткиња ступила за члана и радила заједно са чланицама —, оснивачицама Удружења, које ме је увек слало да га представљам на многим женским скуповима и конгресима, и остала у њему до краја својих студија, када сам по правилима самог Удружења, као свршени студент, морала да се повучем.

Но и ако сам престала бити редовним чланом Удружења Студенткиња, ја се нисам никада удаљавала од Удружења, већ сам врло често долазила у додир са Удружењем, чији сам сваки покрет и акцију пратила са великом пажњом и искрено се радовала сваком успеху.

Желела сам да заједно са својим професором госпођицом Н. посетим Дом Студенткиња у доба, када се све студенткиње налазе на окупу, и стога се: мој професор и ја упутисмо Дому Студенткиња у Узун-Мирковој улици бр. 13 једне тмуре вечери око седам часова, када је северац снажно дувао Београдом.

Пошто смо зазвониле на вратима Дома, врло љубазно изиђеред нас једна симпатична студенткиња са веселим црним очима и кратком ондулираном косом, и поздрави нас по европски љубазним климањем главе. Кад јој се ми представисмо и рекосмо ради чега долазимо, она нас уведе у Дом, као права српска домаћица и показујући и овога пута, да је гостопримство главна црта карактера и васпитања српске жене.

У предсобљу нас сачека управитељица Дома г-ђица Јела Прендић, која пошто сазнаде за циљ наше посете, уведе нас у велику дворану, која служи за обед и учионицу студенткиња.

У тој великој и пространој соби очекивало нас је оно, што нас је највише занимало и ради чега смо дошле.

Затекле смо скоро све студенткиње да седе за столовима, и свака је од њих шила или крпила своју одећу, и скупа певушиле неку националну песму. Када нам је отворила врата она симпатична студенткиња, која нас је на првом улазу дочекала, све студенткиње, као по некој команди, усташе, насмешише се, и елегантним климањем главе поздравише нас, не сачекавши да сазнају ко смо ми гошће. Овакав један деликатан и посве спонтан пријем од стране студенткиња, побија свако погрешно мишљење многих конзервативних духова, да су наше студенткиње неваспитане, просте и раскалашне.

Љубазна и тиха управитељица, г-ђица Прендић, проведе нас кроз све собе, у којима спавају студенткиње. Било је то право задовољство видети оне лепо хигијенски уређене собе, у којима су студенткиње саме ноћиле. Све су постеље својина удружења студенткиња, које је недавно дало 2800 динара за набавку чаршава.

Кујна Дома нарочито нас је задивила, јер је по својој уређености личила на кујну неког ресторана већег стила, вечера је била готова и измакнута на крај шпорета, компот од крушака сипан у шоље, стајао је на једном великом кухињском столу.

По свему се видело да Домом управља сигурна рука садашње управе Удружења Студенткиња, под председништвом врло активне председнице г-ђице Јуле Даниловић, а уз припомоћ великог пријатеља свију студенткиња, универзитетског лекара г-це Dr. Неде Јовановић.

На моје тражење да ми да информације о животу и раду у Дому Студенткиња, г-ђица Прендић врло спонтано и глатко одговара на моја питања.

Дом је створен иницијативом саме управе Удружења Студенткиња, које је још од самог свог постанка имало као главну сврху да створи Дом Студенткиња, у којем би за време својих студија становале сиромашне студенткиње, које из разних крајева наше домовине долазе у Београд на студије.

Оваква једна племенита сврха није могла бити остварена услед безбројних тешкоћа, које је једним својим замахом решио г. Божа Максимовић, када је дошао за Министра Просвете, давши једну здуждбину Министарстве Просвете за Дом Студенткиња.

нису жалиле ни труда ни новаца да ублаже беду сиротиње и да их изведу из мрака и незнања. Једна од тих је и покојна Инина, наша сестра из кола наших Сомборкиња, која је до последњег часа радила неуморно у свима добротворним друштвима. Нека јој је лака црна земља и вечни помен међу нама, а старим родитељима њеним нека буде утеха, што они сами не плачу за њом.

Београд **Анка Ракетић**

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ УДРУЖЕЊА УНИВЕРЗИТЕТСКИ ОБРАЗОВАНИХ ЖЕНА

за другу редовну скупштину која ће се одржати 9 фебруара 1930 год.

Подносећи извештај о своме раду управа са задовољством констатује, да је рад у овој години био много обилнији и живљи. Основано децембра 1927 год. удружење је у току прве године отпочело рад у свима правцима на остварењу својих циљева предвиђених правилима. Своју прву редовну скупштину удружење је одржало 24 фебруара 1929 године. Продужујући започети рад удружење је показало већу активност и разгранало свој рад и везе не само у унутрашњости земље но и у иностранству.

Број чланова је знатно већи но у прошлој години. Удружење броји 200 организованих чланова.

У току све периоде удружење је одржало 27 редовних седница управног одбора.

Ради прегледнијег излагања поделићемо извештај у два дела. У првом делу говориће се о раду удружења у земљи.

Рад удружења у земљи

Према правилнику удружења У. О. Ж., који је примљен на годишњој скупштини одржаној 24 фебруара 1929 год., отпочет је рад на организовању покрајинских делова управе у унутрашњости земље. Уз потребна обавештења послато је неколико примерака правила и правилника овим личностима: Десанки Дедовић — Сплит; Емилији Јовановић — Скопље; Јованки Чубриловић — Сарајево; Десанки Поповић — Битољ; Јованки Хрваћанин — Нови Сад; Оливери Питовић — Аранђеловац; Ади Брох — Загреб и Ели Кучера — Загреб.

Према извештајима које је удружење до сада добило, основана је и већ отпочела активан рад секција удружења у Скопљу и пододбор у Новом Саду, који је изјавио да се придружује главном одбору у Београду, као најближем центру. Остале секције и пододбори су у току организовања.

У овој години удружење је одржало више јавних конференција. 3 априла 1929 године одржана је шира конференција са слободном дискусијом о „Размени средњошколских наставника и лекара стажиста“. Поводом овог питања поднеле су своје реферате госпође Славка Бањац, професор и Др. Љубица Митровић, лекар. Конференција је врло успела, реферати су били врло инструктивни и изазвали су велику дискусију. Одлучено је да се оба реферата штампају у „Лекару“ и „Женском Покрету“.

12 априла 1929 год. одржана је друга шира конференција.

Реферисала је госпођа Зорка Каснар Караџић, професор о „Незапослености интелектуалних радника у нашој земљи“. Живом и занимљивом дискусијом третирано је ово питање. Претседница удружења саставила је исцрпан извештај о приликама незапослених интелектуалних радника у нашој земљи, који је као одговор на ово питање, упућен Интернационалном Биро-у рада. — После конгреса Инт. Фед. У. О. Ж , претседница удружења поднела је реферат о раду конгреса, на једној јавној конференцији, одржаној 24 септембра 1929 год.

26 децембра 1929 год. одржана је у великој дворани Народног универзитета свечана академија. Учествовале су г-ђа: Анице Савић-Ребац, књижевник: „Томас Ман, носилац овогодишње Нобелове награде за књижевност“. Г-ђа Зорка Каснар-Караџић, професор, прочитала је неколико песама Јованке Хрваћанин. Г-ђа Др. Вера Кићевац, бактериолог: „Универзитетски санаторијум у Лезену“. Госпођа Милица Крстић, архитекта: „Шпанско село на изложби у Барцелони“. Веће је успело. Чист приход износи суму од 655 динара.

Конференције за Народни универзитет прижавиле су: г-ђа М. Стенсфилд-Поповић, лектор Универзитета и г-ца Милица Војиновић, библиотекар. Поред тога Управа удружења је решила да се предузму течајеви и да се одрже по пет, шест предавања из једне научне области, како би се стварни дубље развијале. Као први циклус тих предавања био би: „Шта су у радиле интелектуалке код нас са разних факултета и какве су успехе постигле?“ Други, чисто литераран циклус био би: „Савремени приповедачи“.

У жељи да подстакне интелектуалке на рад и тиме оствари један од својих главних циљева, управа је решила да распише конкурс за неколико мањих радова како би могао учествовати већи број чланица. Решено је да конкурс буде увек у вези са радом жена. Систематски изнети преглед рада наших жена; насликати њихову улогу у културном и социјалном животу. Од већег броја предложених, примљене су ове теме:

1.) Жена у нашем праву (обичајном праву, Душановом законику и данашњем закону).

2.) Наша жена као књижевник и уметник.

3.) Наша жена као социјално-културни радник.

Најбољим радовима биће додељене награде од 2000 дин.

Рок пријаве радова назначен је за 1 март 1930 године.

За студенткиње Удружења је такође расписало конкурс за светосавски темат. Предложене су ове теме: 1.) Жена књижевник у југословенској књижевности. 2.) Жена у нашој новијој драми и роману. Награда је у суми од 1500 дин.

Претседница, госпођа Паулина Лебл Албала, као делегат нашег удружења на конгресу Интарнац. Федерације и Женеви, подстакнута општом ситуацијом на конгресу и разним третираним питањима, саставила је и поднела представке г. Министру иностраних дела и г. Министру просвете.

У представци г. Мин. ин. дела, која је поднета у првој половини месеца септембра, тражи се:

1.) Да се омогући што већем броју наших делегата да учествује на интернационалним конгресима, ради презентације саме земље.

2.) Да би било згодно да се наша држава, дотле названа Краљевина С. Х. С., назове Југославија, бар у односима са иностранством, како бисмо му омогућили лакше ориентисање.

3.) Да бисмо нашу земљу приказали бар једном ограниченом броју најпросвећенијих жена целога света, сматрамо да би било врло потребно, да се идући конгрес наше федерације, који ће се одржати 1932 год., одржи у нашој земљи. С обилатом помоћи наше владе, ми бисмо тај пријем организовали што брижљивије у корист угледа целе наше земље. Чешка и Пољска већ су званично објавиле позив за заседање Савета 1930 и 1931 године.

4.) Исто тако да бисмо примамили странце, да нас боље проучавају, било би врло корисно кад бисмо могли уз материјалну помоћ наше владе расписати конкурс за странкиње, које желе да изучавају наше националне науке, као на пример, нашу националну историју, језик, књижевност, етнографију, право, уметност и т. д.

5.) Тражено је мишљење г. Министра о могућности одржавања веза са појединим чланицама наше федерације.

6.) Тражено је да се у наше средње школе омогући настава енглеског језика, која је већ предвиђена програмом као факултативан предмет.

7.) Идеја којом је задахнут свеколики рад Ф. У. О. Ж. јесте идеја што приснијег и што потпунијег међународног зближења. Као најмоћније средство том узвишеном циљу, наша федерација сматра Друштво Народа и Биро Рада у Женеви као и Биро за интелектуалну кооперацију, чије је седиште у Паризу. Наша федерација државама сталне везе с тим институцијама, и настојава да се национална удружења У. О. Ж. старају, да их што више популаришу у својим земљама. Осетила се нарочита потреба, да се школској омладини дају обавештења о потреби међународног зближавања, и да се тога ради, одреди бар један дан у години, кад ће се у свим школама у земљи одржати предавања о значају Друштва Народа. За наставнике, као и за њаке било би потребно израдити специјалне информативне књиге, према већ постојећим одличним издањима Друштва Народа.

8.) Тражено је да се у делегације при Друштву Народа бирају и наше жене стручњаци.

Представка г. Мин. Просвете гласи овако:

1.) Стипендија за странкиње. Исти захтев као у тач. 3. I. представке.

2.) Учење енглеског језика. Исти захтев као у тач. 6.

3.) Ради што ближег упознавања школа и наставног рада код других народа, на конгресу је живо препоручивана размена средњошколских наставника међу разним државама. Тражено је од господина Министра, да да свој начелни пристанак по овом питању.

4.) На конгресу је одавано пуно признање кинематографу, као изванредно моћном васпитном средству. Указивано је на потребу да свака држава изради за своју школску омладину филмове у којима ће бити представљена географија, етнографија, историја и уметност дотичне земље. Ти филмови би били, најпре, сјајно васпитно средство за национално васпитање, али би у исти мах послужили, одашњењем у школе у иностранство, као одлично средство са пропаганду, као и за међународно зближавање.

5.) Рад на светском миру. Исти захтев као у тач. 7. прве представке. У. У. О. Ж. моли Министарство Просвете, да му повери израду такве књиге уз финансиску помоћ министарства. С тим у вези требало би наложити писцима уџбеника, да у ове унесу чланке о тим питањима, а да у исти мах из њих изоставе све што распирује мржњу према страним народима.

6.) Од особитог је значаја увођење у школе наставе моралног и грађанског васпитања. Како се са данашњим нашим школским програмима, тој области васпитања не показује довољно пажње, потребно је да се у све школе, почев од основних па до највиших разреда средње школе, уведу као обавезан предмет морално и грађанске поуке. Нарочите читанке, у којима су сакупљени чланци, који побуђују на расправљање разних питања из те области, утицале би на омладину да постају добри грађани своје земље, упознати са свима дужностима, које имају према њој.

Представка господину Министру Просвете поднета је заједнички са претседницом Удружења наставница средњих школа и претседницом Лиге жена за мир.

На захтев Женског Савеза да се од наших чланица изабере кандидат за прво заседање Друштва Народа, које ће се одржати у месецу марту, а на коме ће се решавати правне ствари, удружење је делегирало госпођицу Милену Атанацковић, правника, као свог првог делегата и г-ђу Јелисавету Поповић, професора, као другог.

Исто тако поднета је молба господину Министру иностраних дела, да се за делегата на конференцији у Хагу прими г-ђа Анка Гоћевац, докторанд права, која се специјално бавила питањем националности удате жене, о чему ће се на конференцији претресати.

Ради пропагирања идеје Лиге Народа и уопште рада на светском миру и интелектуалном зближавању свих народа, Удружење У. О. Ж. је желело да ступи у што ближу везу са Удружењем за Лигу Народа. Секретар Удр. за Лигу Народа господин Миодраг Ибровац, професор универзитета свесрдно је прихватио ту идеју и обећао да ће позвати чланице Удр. У. О. Ж. на прву своју седницу.

Закуп зграде стаје четири хиљаде динара месечно, и ту суму задужбинском одељењу заједнички плаћа Удружење Студенткиња и Министарство Просвете.

У Дому обитавају 42 студенткиње, од којих неколико не плаћају стан, а остале плаћају по 500 динара месечно за цео пансион.

У овом Дому са студенткињама заступљени су сви крајеви наше домовине, и највише их има са Приморја и из Старе Србије.

Тако исто и сви факултети су са овим студенткињама заступљени, нарочито је добро заступљен философски факултет.

Студенткиње су махом почегнице, мада се међу њима налази једна медицинарка, која фебруара месеца идуће године свршава своје студије. Г-ђица Прендић нарочито истиче велику слогу и љубав међу овим студенткињама.

— Оне врло добро знају домаћи ред, и све су то врло лепо васпитана деца, — говори са нарочитим нагласком г-ђица Прендић.

Мада Удружење Студенткиња плаћа собарицу и куварицу, ипак студенткиње саме намештају своје постеље, перу чаше, и по две дневно као праве редаре постављају и служе за време обеда.

У пола седам ујутру звоно их буди, у седам сати устају, од пола осам до осам траје доручак; а у осам сати иду на предавања. Студенткиње, које до подне немају предавања, остају да уче. Од пола једног до једног сата ручају. Од једног до три сата одмор је, за које време оне се међусобно забављају. Од три сата иду на предавања. Од пола осам до осам сати увече је вечера, од осам до девет певају, од девет уче.

Студенткиње су све здраве и имају добар апетит. Поједу дневно 25 до 30 хлебова. Г-ђица Прендић нарочито се хвали са г-ђицом Dr. Недом Јовановић, која Дом Студенткиња врло често обилази и искрено сестрински стара се за што удобнији живот студенткиња.

Храна је врло добра. Добијају за доручак белу кафу, за ручак супу и једно јело, за вечеру јело, а врло често и компот. Четвртком и недељом добијају печење са салатом, и тесто. Када тесто не добију, тада добију воће.

Огрева немају довољно, и многи власници рудника угља одбили су молбе Удружења Студенткиња, да доделе бесплатно угаљ овом Дому, из којег ће кроз неку годину изићи као свршени професори, лекари и адвокати све младе и веселе девојке, које сада могу да дрхте од хладноће, ради недарежљивости власника рудника угља.

Задовољне остависмо овај весели Дом Студенткиња, у којем смо пола часа врло пријатно провеле време и опростивши се од наших младих и љубазних домаћина, понесосмо са собом велико уверење, да је наша жена још у сјајој младости морално зрела и кадра — да прими сваки рад, да га савесно врши и да у њему ипак до краја остане доследна нашој народној традицији жена.

Ове студенткиње најбољи су пример да нашу жену ни најмање рад на Универзитету не одваја од рада у кући.

Постоји код мене велико „верују“ да нашој жени будућност земље припада исто толико колико и човеку, и стога у великом раду очекујемо доба када ћемо и по правима бити једнаке са људима.

Београд **Полексија Т. Стошић.**

ШИРИТЕ „ЖЕНСКИ ПОКРЕТ“

На иницијативу и позив претседнице Лиге жена за мир наше је Удружење решило да ступи у ужу радну заједницу са Удружењем наставница средњих школа и Организацијом учитељица и да ради на општем просвећивању и остварењу заједничких циљева. Као прва ствар, коју је ова радна заједница предузела, јесте стварање библиотеке у Дому студенткиња. Предлог нашег Удружења је покретање библиотеке за децу и омладину.

Осећајући потребу да све жене са универзитетском спремом буду у једној заједници и имају међусобно један сporазум, Удр. У. О. Ж. обратило се Удружењу наставница и Друштву жена лекара позивајући их да постану чланице У. О. Ж. Како су универзитетски образоване жене растурене по разним стручним организацијама и тешко се решавају да ступе у једну нову организацију, то их је Удружење позвало да приступе у целини, као индиректне чланице, плаћајући поред чланарине своме друштву један минимум за одређену квоту нашој централи.

Да би удружење радило на пропагирању наше средњевековне културе у земљи у иностранству, Управа удр. намерава да изради албуме иницијала из наших старих средњевековних рукописа, који су изванредно уметнички изведени. Тога ради ступило је у везу са господином Војиславом Стевановићем, професором цртања, који је израдио веома обилату колекцију наших иницијала. Удружење је предузело да у Министарству Просвете изради одобрење да се ти иницијали прештампају у Држ. Штампарији и као изванредни споменици наше културе, растурају по нашим школама и иностранству.

У пројекту је да се ускоро отвори универзитет за народ као задужбина Илије Коларца. Посао око вођења те ствари поверен је г. Милану Гролу. Удружење је поднело представку и изјавило своје жеље да учествује у раду тог универзитета. Господин Грол, који је и као министар просвете био веома предусретљив према захтевима наших интелектуалки, и овога пута љубазно се одазвао. Изложивши план будућег рада, рекао је да ће чланицама У. У. О. Ж. поверити нека предавања.

Како наше Удружење тешко прибавља материјална средства, па чак и своју минималну чланарину од 25 дин. годишње, удружење се обратило свима удружењима, члановима интернац. фед. са питањем: на који начин долазе до својих прихода. Тога ради је основана секција, која ће се нарочито бавити тим питањем и којој је стављено у дужност да даје предлоге и врши пропаганду. Чланови ове секције су: Милица Војновић, Љубица Марковић, д-р Олга Палић, д-р Вера Кињевац и Радмила Чолаковић. Секција је активно почела да ради на пропагирању удружења у унутрашњости и прикупљању што већег броја чланица.

Да би се увећали приходи удружења, чланице су предузеле приређивање чајанки у својим домовима. Прву такву чајанку приредила је председница удружења 29 децембра 1929 г. Поред прихода од 240 дин. ова врста пријатељских састанака је корисна за међусобно зближавања самих чланица.

Удружење је учествовало у свима манифестацијама културног и јавног живота наших жена и помагало сваку њихову акцију.

Удружење У. О. Ж. живо је помогло акцију Удружења наставница сред. шк. да се удатим женама државним чиновницама одреди пун додатак на скупоћу. Редовно учествује на седницама Женског Савеза. Учествовало је такође на конгресу Женског Савеза одржаног у Сплиту 6, 7 и 8 октобра 1929 године. Делегат удружења, госпођа Јелена Минић архитект, поднела је опширан извештај о раду конгреса.

Чланице удружења присуствовале су свечаном отварању Дома студенткиња. У име нашег удружења поздравила је председница, будуће сараднице, једним топлим говором.

Приликом отварања Дома предат је од стране Удружења прилог у суми од 200 динара.

На дан мира 11 новембра чланице су присуствовале свечаности приређеној у сали Црвеног Крста Такође су присуствовале на прослави Материнског удружења. Удружење је увек сарађивало са Удр. наставница средњих школа, Друштвом жена лекара и Лигом жена за мир. Приликом годишње скупштине Женског покрета, Удружење У. О. Ж. је поздравило досадањи рад покрета и изразило своје жеље за успешан рад у будућности. Исто тако удружење је захвалило покрету на досада указаној помоћи. Поред овога упућено је писмо Швајцарском удружењу и захвалено на љубазном пријему приликом конгреса Инт. фед. Приликом наименовања двеју Пољкиња за професоре универзитета, наше удружење је изјавило своју радост пољском удружењу поводом овог великог успеха. Назад наше удружење је упутило свима важнијим удружењима — члановима федерације — честитке за божићне празнике и нову годину.

II део

Рад у вези са иностранством

Удружење је у овој години било у живљем контакту са Интернационалном федерацијом. Као што је познато Савет у Мадриду 1928 год. примио је наше удружење за члана федерације. Конгрес у Женеви 1929 потврдио је тај пријем. Наш улог федерацији износи 25 швајцарских франка годишње. Федерација је увек извештавала удружење о својим акцијама шаљући разне брошуре, проспекте, штампане извештаје о конгресу и т. д.

Инт. федерација је тражила од нашег Удружења, да јој се препоруче десет књига из наше књижевности, које би најбоље могле послужити интелигентном страницу да разуме дух и душу нашег народа. Поводом тога 7 фебруара 1929 године расписана је анкета у виду чланка у дневном листу „Време“. После свестраног третирања тог питања, начињен је дефинитивно овај списак књига на страним језицима које најбоље илуструју нашу земљу.

1.) W. V. Temperley, Историја Србије.
2.) Dr. K. W. Seton Watson, Сарајево.
3.) H. Wendel, Борба Југословена за јединство и слободу.
4.) Millet, О српској уметности Средњега Века.
5.) Монографија о Мештровићу,
6.) Народне песме у француском и енглеском преводу.
7.) Павле Поповић, Југословенски приповедачи (Антологија).
8.) Влад. Ђорђевић, Популарне мелодије.
9.) Јована Јовичић, Стране из путовања по Југославији.
10.) Његош, Горски вијенац.

Како удружење није располагало већом сумом новаца, да би могло све ове књиге набавити, то је упућена Централи само ова листа са књигама, које удружење има. Истовремено упућена је молба Министарсву иностраних дела, да нас за ту сврху помогне новцем или књигама. Министарство иностраних дела послало је неколико врло лепих примерака књига, које је удружење одмах упутило Централи са напоменом, да могу врло корисно послужити за упознавање наше земље, и ако нису из листе предложених књига. Уз то је Министарство доделило удружењу и суму од 1000 динара за набавку књига.

На захтев Централе да се пошаље списак књига, које су се појавиле год. 1927—28, и које би ваљало превести, Управа удружења је решила да предложи овај списак:

1.) Отон Жупанчић, Дечје песме.
2.) Слободан Јовановић, Друга влада Кнеза Михаила.
3.) Богдан Поповић, Огледи.
4.) Вељко Петровић, Уметност у Војводини.
5.) Иво Андрић, Приповетке.
6.) Бора Станковић, Стари дани.
7.) Тихомир Ђорђевић, Наш народни живот.
8.) Павле Поповић, Југословенска књижевност.
9.) Мирослав Крлежа, У агонији.

Биро за интелектуалну кооперацију обратио се удружењу тражећи да се пошаљу имена особа, које би желеле да раде на превођењу са страних језика. Одазвале су се г-ђе: Паулина Лебл-Албала, Исидора Секулић, Аница Савић Ребац, Зорка Каснар Карадић, М. Стенсфалд Поповић, Катарина Богдановић и друге.

Централа је обавештавала Удружење о свима расписаним конкурсима за стипендије. Удружење је о томе обавештавало своје чланице преко дневних листова. Интерес је увек био врло жив. Досада је удружење учествовало у овим конкурсима: Стипендији расписаној за усавршавање у медицини. Кандидат г-ђица Dr. Љубица Митровић, лекар. Стипендији И. Ф. за литературу, историју, археологију Кандидати Радмила Чолаковић, библ., Ружица Стефановић, професор. За америчку стипендију (објављене у Политици 29 октобра 1929.) Удружење је предложило федерацији г ђицу Аницу Ђукић, професора Такође за немачку стипендију предложена је г ђица Миља Симић, суплент у Крагујевцу.

Удружење је обавестило Централу, да се прима обавезе за Унив. Санаторијум у Лезену.

Конгрес Интернационале федерације У. О. Ж. одржан је од 6 до 30 августа 1929 године у Женеви. За нас је овај конгрес имао више значаја, јер смо први пут ступили као чланови федерације. Делегат нашег удружења била је претседница госпођа Паулина Лебл-Албала. Било је делегата из 35 земаља, укупан број 550. Тада је прослављена десетогодишња постојања Интернац. федерације. На седници од 12 августа наш делегат г-ђа Албала одржала је приступан говор, у коме је представила нашу земљу и изнела историјат наших универзитетски образованих жена.

Интернационални Биро за интелект. кооперацију тражи да се Удружење прими да изради библиографију радова универзитетски образованих жена за последње две године. Овај рад су примиле г-ђице: Милица Војиновић, Љубица Марковић и Радмила Чолаковић.

Завршујући овај извештај удружење моли чланице да и даље буду активне, како би у будућности постигло што већи и потпунији успех.

Писмо председнице Удружења универзитетски образованих жена, упућено универзитетски образованим женама

Поштована Госпођо,

Удружење универзитетски образованих жена, основано крајем 1927 год., ради већ две године на заједничким циљевима свих академски образованих жена. Оно је до сада одржало више предавања на Народном Универзитету, као и две свечане академије, приредило више јавних конференција с дискусијом, на којима су претресана питања која тангирају интересе наше интелектуалке, расписало награде за израду научних радова из области културне и социјалне делатности наших жена, објављивало знатан број конкурса за интернационалне стипендије, ставило себи у задатак да изради статистику и библиографију радова свих наших универзитетски образованих жена, потпомагало акцију наших интелектуалки приликом њиних разних интервенција код меродавних, узимало учешће у разним манифестацијама наших културних и јавних радница и удружења и др.

Вероватно вам је наш рад познат, као и рад интернационалне федерација У. О. Ж., чији смо ми члан, а у којој су окупљене чланице из 35 земаља. Наше удружење је већ у два маха било заступљено својим делегатима у редовним годишњим заседањима наше опште управе, и то 1928 у Мадриду и 1929 г. у Женеви. Пошто наша федерација има у свима већим местима Европе своје домове, то се наше чланице кад путују у иностранство могу тамо обратити за сва обавештења, уверене у најлепши пријем.

Да бисте били боље обавештени о нашем раду, молимо Вас да изволите доћи на нашу годишњу скупштину 9-ll о. г. која ће се одржати у просторијама Женског Клуба (Кнез Михаилова 46).

Надамо се да ћете помоћи и наше Удружење, као што то већ чините и самим Вашим стручним радом и ауторитетом једне интелектуалке, чији се утицај осећа у друштву. Али, како ауторитет интелектуалки зависи и од броја организованих чланица, ми Вас молимо да изволите постати редовни члан нашег удружења, као и да нам у своме кругу упишите још коју чланицу, било за редовну, било које друге врсте.

Молимо Вас да нам свој одговор, чланске улоге и испуњене апеле изволите послати на адресу:

Г-ђици Ружици Стефановић, професору, Београд — Косте Стојановића 6.

24 јануара 1930
Београд

Паулина Лебл-Албала

Белешке

Из уредништва. — Због техничких немогућности овај јануарски број је мало закасњио. Надамо се да ће лист изићи бројем већ у редовно излажење, без застајања и закашњења — што зависи највећим делом од уредног слања претплате.

Промена адресе. — Г-ђа Алојзија Штеби, уредник, променила је адресу. Нова адреса је: Студеничка улица, број 12/III.

Годишња скупштина Удружења универзитетски образованих жена. У недељу 9 фебруара т. г. у 16 ч. одржане се друга редовна скупштина Удружења У. О. Ж., о чему се извештавају чланице удружења.

Годишња скупштина Женског Покрета у Сарајеву. — 29 децембра л. г. одржао је сарајевски Женски Покрет своју скупштину. Из извештаја, који је био поднет скупштини, видимо да је у прошлој години одржао сарајевски Ж. П. три анафалбетска течаја и један течај са темом „Душевно и телесно васпитање детета“. На томе течају су се предавали следећи предмети: хигијена мајке и детета, дечија храна, хигијена школског детета, психологија детета, основи педагогије, дечије игре. Тај течај је имао 15 слушалаца, који су са великим интересовањем пратили сва предавања. За ученице 4 разреда учитељске школе је организовао Женски Покрет течај за практично домаћинство, који је успео изнад свих очекивање. Течај је водила госпођа Георгина Грчић и на њему су научиле ученице кухање, прање рубља и посуђа и т. д. Поштo је Народни универзитет позвао Ж. П. да одржава своја предавања на Народном универзитету, организовао је Ж. П. следећа предавања на Народном универзитету: Брак и политика популације (Др. Маша Живановић); Пацифизам кроз дом и школу (Јованка Чубриловић); О пацифистичким тежњама у међународним уговорима (Радојка Манојловић); Увод у савремену хигијену жене (Др. Маша Живановић); О венеричним болестима (Др. Стака Бокоњић). У удружењу болничара је одржао Ж. П. пет предавања, на Палама шест предавања и госпођа Др. Милица Богдановић из Загреба је одржала два предавања и то: Selma Lagerlöf и Трговина девојкама и њихова заштита. Поред тога је Ж. П. узимао учешћа у свима акцијама за заштиту жене, пропагирао захтеве феминистичког покрета кроз дневну штампу ит.д. Из овога веома кратког извештаја може се закључити ванредна активност сарајевског Ж. П. и само се чудимо, како су могле неке дневне новине писати, н. пр. београдско „Време,“ да је Ж. П. у Сарајеву промашио свој циљ. Велика заслуга за ову активност и систематски рад Ж. П. припада доскорашњој претседници, госпођа Др. Маши Живановић, и ми веома жалимо, што је поднела оставку на свој положај. За претседницу је изабрана госпођа Олга Анђелковић и надамо се да ће она водити Ж. П. у Сарајеву у овом истом здравом феминистичком духу као што га је водила Др. Маша Живановић.

Прва жена у Југославији, која је постала доктор комерцијалних наука је госпођа Марија Клобучар из Загреба. Она јеових дана докторирала на Високој комерцијалној школи у Загребу.

ШТАМПАРИЈА ЧОЛОВИЋА и МАЏАРЕВИЋА — БЕОГРАД МАКЕНЗИЈЕВА УЛИЦА БРОЈ 3. — ТЕЛЕФОН БРОЈ 11-42 И 47-35.